

CÂY KHOAI MÀI

Tiềm năng và triển vọng

PHAN THANH TỊNH

Tỉnh Quảng Bình có tính chất địa hình - địa mạo, thổ nhưỡng phong phú và đa dạng, vì vậy nhân dân từ xưa đã trồng nhiều loại khoai để chống đói lúc mùa màng thất bát hoặc lúc giáp hạt. Ngoài cây khoai lang, khoai mì (sắn) bổ sung vào nguồn lương thực, còn có khoai sọ, khoai tía, khoai môn, khoai từ dùng để chế biến thực phẩm trong bữa ăn. Ngày nay còn có khoai mài, một loại cây củ có giá trị dinh dưỡng cao và giá trị thương phẩm. Ngoài ra khoai mài còn được dùng trong đông y (Hoài Sơn) làm thuốc bổ. Từ xưa, món chè khoai mài được coi là "thời thượng" và rất hấp dẫn, thậm chí trước đây là món khoái khẩu của nhà giàu.

Để giúp độc giả hiểu hơn về điều kiện sống, kỹ thuật trồng, thời vụ thu hoạch cũng như giá trị thương phẩm giống cây khoai mài, Ban Biên tập giới thiệu bài viết "Cây khoai mài - tiềm năng và triển vọng" của tác giả Phan Thanh Tịnh.

I- Điều kiện sống

Cây khoai mài là một loại cây dây leo thân mềm, có thể dài tới 1,5m, rễ phát triển to thành củ. Cây khoai mài là loại cây mọc hoang rất nhiều ở đồi núi và vùng trung du và đã được trồng nhiều nơi trên nước ta. Cây có khả năng thích ứng rộng rãi, ưa đất cát pha, nhiều mùn xốp ẩm và thoát nước.

II- Kỹ thuật trồng

1. Thời vụ trồng: Từ tháng 2 đến tháng 3 cho năng suất cao.

2. Làm đất, bón phân: Chọn chân đất cao tơi xốp, cày bừa kỹ, đất nhỏ hạt lên luống cao từ 30 - 40cm, rộng độ 60cm, rãnh luống 30 - 35cm. Bón lót 4 - 6 tạ/sào (500m²) ở lưng chừng luống, độn thêm rơm rác, phân xanh, rong bèo càng tốt.

3. Cách trồng: Chọn các củ dái (gọi là thiên hoai) có đường kính dài 2 - 5cm hoặc phần đầu các củ to tròn và thẳng để làm giống. Sau khi lên luống bỏ hốc chéo cạnh sáu cách 30cm, sâu 5cm mỗi hốc đặt một mầm giống, phủ đất ấn chặt tưới nước để mầm chổng ra rễ.

4. Chăm sóc.

a) Cắm dàn leo dùng tre nhỏ cắm hình mái

nhà trên mặt luống dàn cao 1,2 - 1,5m, hàng tuần chăm vắt các ngọn cây leo vào đều và kín dàn.

b) Dặm vào những hốc mầm không mọc phải dặm ngay bằng mầm khác.

c) Tưới tiêu: Thời gian mới trồng phải tưới hàng ngày, khi có mưa phải làm rãnh thoát nước để phòng thối củ.

d) Làm cỏ tháng 1 lần, xới tơi đất đến khi cây đã leo kín giàn.

e) Bón thúc: Sau khi trồng 1 tháng bón lần đầu sau cách 2 tháng bón 1 lần, mỗi lần bón phân chuồng và dùng phân đạm trộn đều bỏ chung quanh gốc lần bón sau cùng bỏ thêm kali sunfat để tăng thêm bột cho củ.

III- Thu hoạch

Khoảng tháng 12, cây bắt đầu rụng lá là có thể thu hoạch được. Cắt hết thân lá, dỡ giàn, dùng cuốc đào thận trọng để lấy củ, thu xong đem cất đầu củ và dái củ để làm giống mùa sau (để vào nơi khô ráo thoáng mát). Khoai mài có thể cho năng suất 200 - 300 kg/sào.

Như đã nói trên, khoai mài có giá trị về

(Xem tiếp trang 55)

CÂY KHOAI MÀI ... (Tiếp theo trang 51)

thương phẩm, hơn nữa trong y học cổ truyền, khoai mài (Hoài Sơn) có tác dụng bổ dưỡng, bồi bổ tì vị, bổ thận, cố tinh, sinh tân dịch điều trị các bệnh suy nhược thần kinh do tì thận dương hư, ăn uống kém, tiêu hoá không tốt; đặc biệt phối hợp với trái chuối hột, bột thịt cóc làm thành hoàn "*phi nhi cam tích*" bổ dưỡng trẻ em gầy còm ốm yếu rất có giá trị.

Trên địa bàn tỉnh ta một số địa phương đã chú ý trồng khoai mài, đặc biệt các vùng đất cát như Gia Ninh, Hồng Thủy, Cam Thủy... Trong những

năm gần đây, nhiều gia đình đã biết khai thác địa lợi của mình đã thành công trong việc trồng khoai mài và thu hoạch với năng suất cao, đặc biệt có củ nặng 2kg. Nhiều gia đình trồng một vụ Tết trong vườn nhà đã thu hoạch được 5 - 7 triệu đồng; giá 20.000đ/kg khoai mài tại thị trường hiện nay.

Tin chắc rằng với giá trị thương phẩm cho thu nhập cao và giá trị dược liệu, cây khoai mài sẽ là giống cây triển vọng mới trên bước đường chuyên đổi canh tác - cơ cấu cây trồng vật nuôi hiện nay.

P.T.T